

Wymagania edukacyjne z j. polskiego niezbędne do uzyskania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych dla uczniów 1 klasy liceum

Ocena celująca: może być postawiona za szczególne, oryginalne, twórcze osiągnięcia opierające się na gruntownej wiedzy wykraczającej poza wiedzę podstawową. Ocenę celującą może otrzymać uczeń, który spełnia wszystkie kryteria na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:

- zna teksty z poziomu podstawowego i rozszerzonego oraz inne – poznane w trakcie własnej lektury
- ma wiedzę i umiejętności wykraczające poza program nauczania i posługuje się nimi w trudnych sytuacjach problemowych
- czyta ze zrozumieniem trudny tekst literacki i samodzielnie go interpretuje
- zna przemiany zachodzące w obrębie poszczególnych gatunków literackich
- krytycznie analizuje i interpretuje teksty kultury
- funkcjonalnie wykorzystuje konteksty w interpretacji
- samodzielnie dokonuje wnikliwej analizy i interpretacji wskazanego tekstu kultury zna literaturę dotyczącą sztuki i wydarzeń kulturalnych oraz stosuje tę wiedzę w różnych sytuacjach problemowych
- samodzielnie przedstawia wyniki swojej pracy w formie ustnej i pisemnej, stosując zróżnicowane formy wypowiedzi
- świadomie dobiera środki językowe w wypowiedzi ustnej i pisemnej
- sporządza przypisy oraz tworzy bibliografię do określonego tematu
- podejmuje własne próby literackie
- samodzielnie rozwija swoje zainteresowania
- potrafi swoją wiedzą zainteresować innych.

Ocena bardzo dobra: może być postawiona uczniowi, który opanował program nauczania w danej klasie z j. polskiego, sprawnie posługuje się terminologią teoretycznoliteracką, wnikliwie analizuje i interpretuje utwory literackie przy odwoływaniu się do kontekstów kulturowych, filozoficznych, artystycznych, biograficznych i historycznych, zna cytaty i umiejętnie się nimi posługuje, wykazuje się wysoką sprawnością językową i bogatym słownictwem. Ocenę bardzo dobrą może otrzymać uczeń, który spełnia następujące kryteria:

- ma pełną wiedzę i umiejętności określone w programie nauczania, posługuje się nimi w różnych sytuacjach problemowych
- szczegółowo zna treść i problematykę lektur wskazanych w programie nauczania
- czyta ze zrozumieniem tekst literacki i samodzielnie go interpretuje
- hierarchizuje pod względem stopnia ważności wydarzenia literackie, uzasadnia swój wybór
- samodzielnie dokonuje wnikliwej analizy i interpretacji wskazanego tekstu kultury
- zauważa rozmaite interpretacje tekstów kultury
- sprawnie wiąże fakty w łańcuch przyczynowo – skutkowy i wyciąga wnioski
- odnajduje i porównuje dane zawarte w różnych źródłach, samodzielnie je interpretuje

- przeprowadza krytyczną analizę źródeł informacji
- sprawnie podaje (na podstawie konwencji, stylu, obyczaju oraz obrazu kultury materialnej) czas powstania wskazanego tekstu kultury oraz jego powiązania z kontekstami: historycznymi, filozoficznymi i artystycznymi
- samodzielnie ocenia wydarzenia kulturalne
- sprawnie posługuje się różnymi odmianami polszczyzny w zależności od sytuacji komunikacyjnej
- rozróżnia pojęcia błędu językowego i zamierzonej innowacji językowej, poprawności i stosowności wypowiedzi, rozpoznaje i poprawia różne typy błędów językowych
- samodzielnie przedstawia wyniki swojej pracy w formie ustnej i pisemnej
- sprawnie redaguje teksty i określa ich funkcje
- zna zasady retoryczne dotyczące kompozycji tekstu
- rozpoznaje cechy stylu i języka w poznawanych utworach
- umieszcza interpretowany tekst w różnych kontekstach
- analizuje kreację i elementy świata przedstawionego utworu
- porównuje aspekty analizowanych dzieł
- ocenia i wartościuje postawy wyrażone w poszczególnych dziełach literackich
- rozpoznaje wykładniki ironii, groteski, komizmu, patosu
- rozpoznaje nawiązania intertekstualne
- rozpoznaje związki między tekstem literackim a rzeczywistością pozaliteracką (językiem i historią poszczególnych epok)
- rozpoznaje i ocenia procesy zachodzące w kulturze i wzajemne wpływy poszczególnych stylów, prądów i epok
- pisze tekst w określonym stylu
- aktywnie słucha wykładu. potrafi go streścić, w punktach zapisać najważniejsze tezy
 - odróżnia fakty od opinii, tworzy własne opinie i konfrontuje je z innymi poglądami
- aktywnie wykorzystuje swoją wiedzę na lekcjach.

Ocena dobra: może być postawiona uczniowi, który opanował program nauczania w danej klasie z j. polskiego, poprawnie orientuje się w terminologii teoretycznoliterackiej, poprawnie analizuje i interpretuje utwory literackie, zdobyta przez niego wiedza jest odtwórcza, wykazuje się sprawnością językową, posiada wystarczający zasób słownictwa. Ocenę dobrą może otrzymać uczeń, który spełnia następujące kryteria:

- ma wiedzę i umiejętności określone w programie nauczania i posługuje się nimi w typowych sytuacjach
- dobrze zna treść i problematykę lektur wskazanych w programie nauczania
- czyta ze zrozumieniem tekst literacki i interpretuje go
- sprawnie wiąże fakty w łańcuchy przyczynowo – skutkowe
- hierarchizuje pod względem stopnia ważności wydarzenia literackie
- rozpoznaje (na podstawie konwencji, stylu, obyczaju oraz obrazu kultury materialnej) czas powstania wskazanego tekstu kultury oraz określa jego powiązania z kontekstem

historycznym

- samodzielnie dokonuje analizy wskazanego tekstu kultury
- znajduje i porównuje informacje zawarte w różnych źródłach
- przeprowadza krytyczną analizę źródeł informacji
- sprawnie posługuje się różnymi odmianami polszczyzny w zależności od sytuacji komunikacyjnej
- rozróżnia pojęcia błędu językowego i zamierzonej innowacji językowej, rozpoznaje i poprawia różne typy błędów językowych
- określa podstawowe funkcje tekstów
- samodzielnie przedstawia wyniki swojej pracy w formie ustnej i pisemnej
- sprawnie redaguje własne teksty
- aktywnie słucha wykładu, potrafi go streścić, w punktach zapisać najważniejsze tezy
- odróżnia fakty od opinii, tworzy własne opinie
- zna i respektuje zasady poprawności i normy językowe
- rozpoznaje środki stylistyczne, określa ich funkcje w utworze oraz stosuje je w sposób świadomy we własnych wypowiedziach
- zna style w sztuce i rozpoznaje ich cechy
- rozpoznaje typ nadawcy i adresata utworu
- umieszcza interpretowany tekst w kontekście biograficznym, historycznym, filozoficznym, literackim
- charakteryzuje elementy świata przedstawionego utworu
- rozpoznaje konwencje stylistyczne
- rozpoznaje motywy, symbole, toposy, aluzje literackie
- syntetyzuje i porządkuje zgromadzone informacje
- planuje swoją wypowiedź, sporządzając plan, konspekt, notatkę
- dostosowuje formę wypowiedzi do okoliczności, tematu i osoby adresata.

Ocena dostateczna: może być postawiona uczniowi, który częściowo opanował program nauczania w danej klasie z j. polskiego, posiada słabą umiejętność analizowania i interpretowania utworów literackich, słabą sprawność językową, słabą umiejętność porównywania, oceniania i uogólniania, słabą zdolność wskazywania zależności przyczynowo – skutkowych, potrafi wyjaśnić podstawowe pojęcia teoretycznoliterackie. Ocenę dostateczną może otrzymać uczeń, który spełnia następujące kryteria:

- ma niepełną wiedzę i podstawowe umiejętności określone w programie nauczania
- zna treść i problematykę lektur wskazanych w programie nauczania
- czyta ze zrozumieniem tekst literacki i samodzielnie przeprowadza chociaż fragmentaryczną jego interpretację
- wiąże elementarne fakty w łańcuchy przyczynowo – skutkowe
- selekcjonuje podstawowe wydarzenia literackie
- przyporządkowuje wcześniej poznany tekst kultury (na podstawie konwencji, stylu, obyczaju oraz obrazu kultury materialnej) określonej epoce literackiej

- odnajduje najważniejsze informacje zawarte w kilku źródłach pisanych, dokonuje ich analizy porównawczej
- wykorzystuje znalezione informacje
- przeprowadza analizę źródeł informacji
- posługuje się różnymi odmianami polszczyzny w zależności od sytuacji komunikacyjnej
- dostrzega różne typy błędów językowych
- przedstawia wyniki swojej pracy w formie ustnej i pisemnej
- redaguje własne teksty
- aktywnie słucha wykładu i potrafi go streścić
- odróżnia fakty od opinii
- zna podstawowe zasady poprawności językowej
- odczytuje sens utworu, uwzględniając kompozycję i słowa kluczowe
- dostrzega związki między literaturą a innymi dziedzinami sztuki

Ocena dopuszczająca: może być postawiona uczniowi, który posiada braki w znajomości i rozumieniu zjawisk teoretycznoliterackich, w sposób płytki i powierzchowny analizuje i interpretuje utwory literackie, ma problemy w zastosowaniu terminologii teoretycznoliterackiej w praktyce, posiada słabą sprawność językową, jednak braki te nie przekreślają możliwości kontynuowania nauki lub ukończenia szkoły przez ucznia. Ocena dopuszczającą może otrzymać uczeń, który spełnia następujące kryteria:

- ma fragmentaryczną wiedzę i podstawowe umiejętności określone w programie nauczania
- pobieżnie zna treść i problematykę lektur wskazanych w programie nauczania
- czyta ze zrozumieniem tekst literacki i interpretuje go z pomocą nauczyciela
- rozpoznaje podstawowe związki przyczynowo – skutkowe
- sytuuje w czasie i przestrzeni tylko najważniejsze wydarzenia literackie
- rozpoznaje przybliżony czas powstania wskazanego tekstu kultury na podstawie konwencji, stylu, obyczaju oraz obrazu kultury materialnej
- odszukuje najważniejsze informacje w źródle pisany
- wykorzystuje z pomocą nauczyciela znalezione informacje
- posługuje się różnymi odmianami polszczyzny w zależności od sytuacji komunikacyjnej
- dostrzega niektóre typy błędów językowych
- przedstawia przy pomocy nauczyciela wyniki swojej pracy w formie ustnej i pisemnej
- redaguje przy pomocy nauczyciela własne teksty
- aktywnie słucha wykładu i określa jego tematykę
- mówi i pisze przestrzegając zasad poprawności i komunikatywności
- poprawnie stosuje podstawową terminologię z zakresu nauki o języku, historii i teorii literatury.

Ocena niedostateczna: może być postawiona uczniowi, który nie opanował podstawowej wiedzy literackiej, teoretycznoliterackiej i językowej określonej w programie nauczania danej klasy z j. polskiego, nie potrafi analizować i interpretować utworów literackich nawet z pomocą nauczyciela lub robi to błędnie, nie potrafi wykazać się znajomością treści lektur, a braki te uniemożliwiają mu dalszą kontynuację nauki w następnej klasie lub ukończenie

szkoły. Ocenę niedostateczną może otrzymać uczeń, który nie spełnia kryteriów na ocenę dopuszczającą, a w szczególności:

- nie zdobył podstawowych wiadomości i umiejętności określonych w programie nauczania
- nie zna podstawowych pojęć z zakresu nauki o języku, historii i teorii literatury
- nie zna treści i nie potrafi streścić utworów fabularnych określonych w programie nauczania
- nie potrafi określić tematyki i zaprezentować problematyki lektur wskazanych w programie nauczania.

Dostosowanie wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb uczniów, u których stwierdzono trudności uniemożliwiające sprostanie tym wymaganiom

• Wymagania edukacyjne dostosowuje się do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia posiadającego opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej, o specyficznych trudnościach w uczeniu się. Szczegółowe dostosowania są zawsze uzależnione od indywidualnych potrzeb uczniów, wynikających z rozpoznanych trudności, czynników mających wpływ na funkcjonowanie ucznia w określonym środowisku, możliwości i indywidualnych predyspozycji konkretnego ucznia oraz koniecznych działań w zakresie indywidualnie planowanego wsparcia dla ucznia.

• W przypadku uczniów ze stwierdzoną dysleksją rozwojową dostosowanie wymagań polega na:

- • nieponagłaniu tempa czytania i niewymaganiu czytania na czas
- • zezwoleniu na korzystanie z magnetofonu w celu słuchania nagranych lektur szkolnych, audiobooków, słuchanie tekstu lektur online
- • nieomawianiu błędów ucznia wobec całej klasy
- • w przypadku uczniów mających trudności z zapisaniem dyktowanej na lekcji notatki, zezwoleniu na korzystanie z dyktafonu lub wykonanie kopii (skserowanie) notatki od ucznia, który pisze czytelnie i nie ma stwierdzonej dysleksji lub dysortografii
- • niedyskwalifikowaniu sprawdzianów czy prac klasowych napisanych podczas lekcji nieczytelnie, uczeń powinien mieć możliwość przeczytać je nauczycielowi
- • zezwoleniu na pisanie prac domowych na komputerze w sytuacji, gdy graficzny poziom pisma całkowicie zakłóca komunikatywność tekstu
- • podczas pisemnych sprawdzianów zmniejszeniu ilości pytań, a co się z tym wiąże, wydłużeniu czasu na udzielenie odpowiedzi na nie
- • wydłużeniu czasu trwania kartkówki o 5 minut
- • nieuwzględnianiu przy ocenie prac pisemnych błędów graficznych i typowo dyslektycznych.

• W przypadku uczniów ze stwierdzoną dysgrafią dostosowanie wymagań polega na:

- • niedyskwalifikowaniu sprawdzianów czy prac klasowych napisanych podczas lekcji nieczytelnie, uczeń powinien mieć możliwość przeczytać je nauczycielowi
- • zezwoleniu na pisanie prac domowych na komputerze w sytuacji, gdy graficzny poziom

pisma całkowicie zakłóca komunikatywność tekstu

• **W przypadku uczniów ze stwierdzoną dysortografią dostosowanie wymagań polega na:**

- • nieuwzględnianiu przy ocenie prac pisanych podczas lekcji błędów ortograficznych
- • ponieważ dysortografia nie uprawnia do zwolnienia ucznia z nauki ortografii i gramatyki w przypadku prac pisanych w domu wymaga się od ucznia pracy ze słownikiem \ortograficznym w celu wyeliminowania błędów.

• W przepisach jest mowa o dostosowaniu wymagań do psychofizycznych możliwości ucznia, a nie o ich obniżeniu. Dostosowanie wymagań to zastosowanie takich kryteriów egzekwowania wiedzy i umiejętności, które uwzględniają możliwości i ograniczenia oraz mocne strony rozwoju i funkcjonowania ucznia. Zatem nauczyciel stosujący wobec ucznia z dysleksją, dysgrafią, dysortografią i innymi dysfunkcjami łagodniejsze kryteria oceniania w zakresie tych sprawności i umiejętności, które sprawiają mu szczególne problemy, ma prawo wymagać od niego większego wkładu pracy w porównaniu z innymi uczniami. **Stwierdzenie dysfunkcji nie zwalnia uczniów z obowiązków szkolnych. Przeciwnie uczeń taki powinien wykazać się samodzielną pracą, wykonywać dodatkowe zadania i ćwiczenia, zalecane specjalnie dla niego przez Poradnię Psychologiczno – Pedagogiczną, które pomogą mu w przezwyciężaniu trudności.**

Sposoby sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczniów:

• **Ocenie podlegają: wiadomości, umiejętności**

• **W zakresie wiadomości ucznia obowiązują:**

- • odpowiedzi ustne z bieżącego materiału
- • godzinne sprawdziany pisemne po każdej epoce literackiej lub zrealizowaniu pewnych całości programowych np. po zapoznaniu się z utworami któregoś pisarza
- • kartkówki z bieżącego materiału (3-4 ostatnie lekcje) lub znajomości treści lektur
- • prace domowe, prace klasowe (wypracowania), ćwiczenia, prace wykonywane na lekcjach, testy sprawdzające umiejętność czytania tekstu ze zrozumieniem.

• **W zakresie umiejętności ucznia obowiązują:**

- • umiejętność zastosowania wiedzy i terminologii charakterystycznej dla przedmiotu w praktyce
- • zdolność kojarzenia, analizowania, porównywania i wnioskowania
- • zdolność wskazywania zależności przyczynowo – skutkowych.

Na lekcjach mogą zostać zastosowane następujące sposoby sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczniów:

- odpowiedzi ustne z zakresu 4 ostatnich tematów lekcji
- zadania domowe
- sprawdziany po zrealizowaniu większej partii materiału, zapowiedziane z tygodniowym wyprzedzeniem (w formie testów lub klasycznych sprawdzianów z pytaniami otwartymi)
- kartkówki z bieżącego materiału, obejmujące zakres tematyczny realizowany na 3-4 ostatnich lekcjach
- testy sprawdzające umiejętność czytania ze zrozumieniem

- prace klasowe (w formie wypracowania)
- samodzielne prowadzenie elementów lekcji (aktywność na lekcji)
- praca na lekcji np. wykonywanie ćwiczeń i zadań lekcyjnych
- aktywność poza lekcjami np. sukcesy w konkursach
- sprawdziany z epok od starożytności do współczesności w klasie maturalnej.

- **W przypadku nieobecności ucznia na lekcji spowodowanej chorobą lub innymi przyczynami, uczeń zobowiązany jest do nadrobienia zaległości, a jeśli podczas jego nieobecności miał miejsce zapowiedziany sprawdzian, uczeń przystępuje do jego napisania w terminie 1 tygodnia od momentu powrotu do szkoły po uzgodnieniu z nauczycielem.**
- **Wymagane jest od ucznia:**
 - prowadzenie zeszytu przedmiotowego ze wszystkimi notatkami do lekcji przekazanymi przez nauczyciela podczas zajęć w tradycyjnej formie (poprzez podyktowanie) lub przy pomocy komunikacji internetowej (przez dziennik elektroniczny) lub wydruków komputerowych i papierowych kserokopii
 - systematyczne przyswajanie przekazywanych przez nauczyciela treści programowych tzw. przygotowanie do lekcji
 - aktywność na lekcji
 - wykonywanie zadań lekcyjnych i domowych
 - udzielanie odpowiedzi na pytania nauczyciela (z ławki i na środku sali lekcyjnej)
 - uzupełnianie braków edukacyjnych (z notatkami lekcyjnymi włącznie) powstałych w wyniku nieobecności (z notatkami lekcyjnymi włącznie) we własnym zakresie
 - sprawdziany z epok od starożytności do współczesności w ramach przygotowania do egzaminu maturalnego w ostatniej klasie
 - znajomość treści przeczytanych w wyznaczonym przez nauczyciela terminie lektur
 - przynoszenie na zajęcia podręcznika i tekstów omawianych na lekcji lektur.

Zasady poprawiania ocen niedostatecznych:

- • ocenę z odpowiedzi ustnej lub kartkówki można poprawić zgłaszając się do odpowiedzi z bieżącego materiału (tj. 4 ostatnich tematów lekcji) w terminie do dwóch tygodni po otrzymaniu oceny
- • ocenę ze sprawdzianu można poprawić w terminie 1 tygodnia od uzyskania informacji o otrzymaniu oceny niedostatecznej.